

Tucht in de gemeente

Het woord *tucht* klinkt onaangenaam in de oren. Het doet denken aan allerlei hardvochtige, liefdeloze en soms mensonterende strafmaatregelen. Wie kennis neemt van de geschiedenis van de tucht in de christelijke gemeente, komt tragische verhalen tegen. Heden ten dage is er in vele kerken een schroom ten aanzien van tucht ontstaan, mede door hetgeen zich aan schrijnende maatregelen in het verleden heeft voorgedaan. Bovendien kenmerkt deze tijd zich door een grote nadruk op de autonomie en vrijheid van de mens, waarbinnen tucht niet meer lijkt te passen. Ook is in de kerk allang geen consensus meer over hoe en wanneer tucht toe te passen. Waar de ene kerk tuchtmaatregelen neemt, ziet de andere kerk daar de noodzaak niet van in.

Tóch spreekt Jezus duidelijk over tucht in Mt.18:15-17, *“Indien uw broeder zondigt, ga heen, bestraf hem onder vier ogen. Indien hij naar u luistert, hebt gij uw broeder gewonnen. Indien hij niet luistert, neem dan nog een of twee met u mede, opdat op de verklaring van twee getuigen of drie elke zaak vaststa. Indien hij naar hen niet luistert, zeg het dan aan de gemeente. Indien hij naar de gemeente niet luistert, dan zij hij u als de heiden en de tollenaar”*. Dat het hier gaat om de gemeente, blijkt uit de context. Jezus spreekt in dit gedeelte tweemaal over de gemeente. Hetgeen Jezus zegt over de tucht is geen keuzemogelijkheid, die christelijke gemeenten al dan niet kunnen toepassen, maar een opdracht. De Heer gebiedt ons tucht toe te passen waar nodig.

Aangezien Mt.18:15-17 geldt als de belangrijkste tekst die spreekt over tucht in de christelijke gemeente, en aangezien dezelfde tekst ook wordt vermeld in de Beginselverklaring van de Vrije Evangelische Gemeente te Oldebroek, wordt in deze studie deze tekst als uitgangspunt genomen.

Preventief en correctief

Vaak wordt bij tucht gedacht aan maatregelen die de dader moeten straffen. Dan krijgt tucht een juridische betekenis en lading. Hoewel het juridische en straffende aspect van tucht in de gemeente zeker aanwezig is, ligt daar niet de nadruk op. Nadruk ligt op correctie en herstel. Bedoeling van tucht is niet om de dader te straffen, maar om de dader te corrigeren en tot inkeer te brengen, en daarmee tot herstel van verhoudingen tussen gelovigen en in de gemeente. Men spreekt dan ook wel van het opvoedkundige aspect van tucht. Echter tucht is en blijft bedoeld als uitzondering. Nadruk in de gemeente ligt op opbouw van geloof en levensheiliging van de gemeenteleden.

Voor die opbouw is de gelovige in de eerste plaats zélf verantwoordelijk. Tegen de oudsten van Efeze zegt Paulus in Hand.20:28, *“Ziet dan toe op uzelf en op de gehele kudde, waarover de heilige Geest u tot opziensers gesteld heeft, om de gemeente Gods te weiden”*. Heel nadrukkelijk wordt gezegd dat de oudsten éérst moeten toezien op zichzelf en dáárna op de gemeente. En dat principe mogen alle gelovigen op zichzelf betrekken. Jezus zegt in Luc.17:3, dat, vóórdát men de broeder die gezondigd heeft, gaat bestraffen, men moet toezien op zichzelf: *“Ziet toe op uzelf!”*.

Daarnaast hebben gelovigen ook de verantwoordelijkheid naar elkaar om te zien en elkaar op te bouwen in het geloof. *“...bouwt elkander op...”*, zegt Paulus in I Thess.5:11. De schrijver van de Hebreeënbrief zegt in Hebr.10:24, *“En laten wij op elkander acht geven om elkaar aan te vuren tot liefde en goede werken”*. Als gelovigen goed op zichzelf én op elkaar toezien, zou men kunnen spreken van preventieve tucht. En preventieve tucht zorgt voor een goed en

gezond geestelijk klimaat in de gemeente, waar correctieve tucht tot de uitzonderingen behoort. Een goed en gezond geestelijk klimaat wordt gekenmerkt door het volop aanwezig zijn van de vrucht van de Geest in de gemeente, “*Maar de vrucht van de Geest is liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, vriendelijkheid, goedheid, trouw, zachtmoedigheid, zelfbeheersing*” (Gal.5:22). De correctieve tucht, waar Jezus in Mt.18:15-17 over spreekt, is bedoeld voor uitzonderingssituaties, en deze tekst wordt hieronder behandeld.

Indien uw broeder zondigt, ga heen, bestraf hem onder vier ogen

Het betreft hier een broeder, d.w.z. iemand die behoort tot de gemeente van Christus. Gelovigen worden in het Nieuwe Testament aangesproken als *broeders* (Grieks: *adelphoi*). Dit is inclusief taalgebruik en omvat dus ook zusters. Zo vertaalt de Nieuwe Bijbelvertaling *adelphos* in Mt.18:15 terecht met ‘*één van je broeders of zusters*’. Jezus bakent de grenzen van gemeentelijke tucht duidelijk af bij gelovigen. Gemeentelijke tucht gaat alleen de gemeente aan en niet de niet-gelovigen. Paulus zegt in I Kor.5:12-13, “*Staat het soms aan mij, hen te oordelen, die buiten zijn? Oordeelt gij ook niet (alleen) hen, die in uw kring zijn? Hen, die buiten zijn, zal God oordelen. Doet, wie niet deugt, uit uw midden weg*”.

‘*Indien uw broeder zondigt*’. Jezus vermeldt niet om welke zonden het gaat. In de loop van de kerkgeschiedenis zijn allerlei lijsten met zonden vastgesteld die onder de tuchtmaatregelen van Mt.18 zouden vallen. Deze lijsten werden meestal gebaseerd op Mc.7:21-22, I Kor.5:11, I Kor.6:9-10, Gal.5:19-21 en II Tim.3:1-5. Nu is met het samenstellen van lijsten niets mis, maar het gevaar is dat op bepaalde zonden veel nadruk wordt gelegd en op andere zonden daarentegen weinig of niet.

Jezus houdt het heel bewust bij de algemene stelling ‘*indien uw broeder zondigt*’. Vgl. Gal.6:1, ‘*zelfs indien iemand op een overtreding betrapt wordt*’. Daar kunnen allerlei zonden en overtredingen onder vallen. Zonden die in aanmerking komen voor tuchtmaatregelen, kunnen in vier hoofdcategorieën worden onderverdeeld: **a.** zonden tegen de christelijke liefde, **b.** zonden tegen de christelijke eenheid, **c.** zonden tegen de christelijke moraal en **d.** zonden tegen de christelijke waarheid. Onder **a** vallen private overtredingen tegen een medegelovige (Mt.5:23-24); onder **b** vallen handelingen die de eenheid en de vrede in de gemeente ondermijnen (Rom.16:17; Tit.3:10); onder **c** vallen handelingen die ingaan tegen de ethische normen en waarden van de Schrift (Mc.7:21-22; I Kor.5:11; I Kor.6:9-10; Gal.5:19-21; II Tim.3:1-5); en onder **d** vallen handelingen en opvattingen die de kernwaarden van het evangelie en de bijbelse leer ondermijnen of verwerpen (I Tim.6:3-5; Tit.3:10; II Joh.7-11).

In elke specifieke tuchtsituatie moet worden gekeken of en in welke zin sprake is van zonde. Hierbij dient wel te worden opgemerkt dat niet elke zonde in aanmerking komt voor tucht. Dan is men dag en nacht met tuchtmaatregelen bezig! Soms kan men ervoor kiezen om het te laten rusten, want “*...liefde bedekt alle overtredingen*” (Spr.10:12), en “*...het is zijn eer een overtreding voorbij te zien*” (Spr.19:11b).

Als een broeder zondigt, dan heeft men de opdracht om naar die bewuste broeder toe te gaan. ‘*Ga heen*’, zegt Jezus. Het is niet juist om de zonde op zijn beloop te laten. Belangrijk om te vermelden is dat het hier niet gaat om zonden gebaseerd op geruchten, maar gebaseerd op feiten. Geruchten kunnen een element van waarheid in zich bergen, maar dat moet dan onderzocht worden. Want geruchten kunnen ook gebaseerd zijn op leugens, laster en roddel. En met leugens, laster en roddel moet korte metten worden gemaakt. De Schrift zegt dat gelovigen laster en kwaadsprekerij moeten wegdoen (Ef.5:4; Kol.3:8; Jak.4:11).

Als een broeder zondigt, heeft men de plicht om naar hem toe te gaan. In Mt.5:23-24 stelt Jezus de zaak nog scherper: “*Wanneer gij dan uw gave brengt naar het altaar en u daar herinnert, dat uw broeder iets tegen u heeft, laat uw gave daar, vóór het altaar, en ga eerst heen, verzoen u met uw broeder en kom en offer daarna uw gave*”. Niet pas naar de broeder gaan als hij tegen je gezondigd heeft, maar als je weet, merkt of je herinnert dat die broeder iets tegen je heeft, heb je al de plicht om naar die broeder te gaan en het in orde te maken. Deze stap van de minste willen zijn kan beide partijen helpen om zaken in orde te maken en in het reine te brengen. Mocht de broeder van geen verzoening willen weten, dan is men ontslagen van zijn verantwoordelijkheid. Dan is het de verantwoordelijkheid van alleen die ander. Paulus zegt in Rom.12:18, “*Houdt zo mogelijk, voor zover het van u afhangt, vrede met alle mensen*”. Dan hangt het van de aard en de mate van datgene wat de broeder ‘tegen je heeft’ af of stappen tot tuchtmaatregelen moeten worden genomen.

Als een broeder zondigt, heeft men de opdracht om naar hem toe te gaan met het doel om hem te bestraffen. Het Griekse woord *elencho*, dat hier wordt gebruikt, betekent *bestrafen* of *terechtwijzen*. De broeder bestraffen betekent dat men hem moet aanspreken op zijn zonden. In Luc.17:3 zegt Jezus hetzelfde: ‘*Indien uw broeder zondigt, bestraf hem*’. Alleen wordt daar in plaats van *elencho* het Griekse woord *epitimaō* gebruikt, dat naast *bestrafen* ook *ernstig toespreken* betekent. De bedoeling is om de ander zodanig aan te spreken en ernstig toe te spreken dat hij overtuigd raakt van zijn zondige daad of houding en daarmee breekt.

Deze bestraffing moet echter plaatsvinden onder vier ogen. Hoewel in Mt.18:15 in de vertaling van het Nederlands Bijbelgenootschap uit 1951 alleen het zondigen van de broeder wordt genoemd, kan het ook zondigen tegen jou persoonlijk betreffen. In de Nieuwe Bijbelvertaling en de Statenvertaling wordt zowel in Mt.18:15 als in Luc.17:3 gesproken over ‘*tegen u zondigen*’. Hoe dan ook, de bestraffing moet plaatsvinden onder vier ogen. Dat betekent dat er geen anderen bij aanwezig mogen zijn en dat anderen niet op de hoogte mogen worden gesteld van de zonde van de broeder, alvorens dit met hem besproken te hebben. Het betreft hier geheimhouding.

Hoewel het bestraffen van de broeder onder vier ogen volgens de tekst een éénmalige poging lijkt te zijn, is het niet uitgesloten om meerdere pogingen te wagen om de broeder te overtuigen van diens zondige daad of houding. Herhaaldelijk proberen om de ander te overtuigen kan helpen, alvorens er anderen bij te betrekken. Maar dat kan natuurlijk niet eindeloos doorgaan. Als de ander duidelijk aangeeft niet voor een bestraffing open te staan, dan kunnen anderen ingeschakeld worden. Deze bestraffingen dienen wel op een zachtmoedige wijze plaats te vinden. Paulus zegt in Gal.6:1-2, “*Broeders, zelfs indien iemand op een overtreding betrapt wordt, helpt gij, die geestelijk zijt, hem terecht in een geest van zachtmoedigheid, ziende op uzelf; gij mocht ook eens in verzoeking komen*”. Overigens wordt ook hier weer gewezen om op zichzelf toe te zien.

Indien hij naar u luistert, hebt gij uw broeder gewonnen

Het doel van tucht is – nogmaals – correctie en herstel. De bedoeling van het gesprek onder vier ogen is om de broeder ervan te overtuigen dat hij zondigt. Dat is precies wat Jezus ook voor ogen heeft als Hij zegt: ‘*Indien hij naar u luistert, hebt gij uw broeder gewonnen*’. De Nieuwe Bijbelvertaling geeft terecht weer dat *gewonnen* betekent: *voor de gemeente behouden*. De tuchtmaatregel heeft gewerkt. Luc.17:3 geeft een belangrijke aanvulling op Mt.18, “*...en indien hij berouw heeft, vergeef hem*”. Als de ander oprecht berouw over zijn zonde toont, is men verplicht om het hem te vergeven. Vergeven is een wilsbesluit. Door de

ander te vergeven, maakt men de beslissende keuze de ander de zonde niet meer aan te rekenen en zich in te zetten voor verzoening en herstel van de relatie met de broeder.

Vergeving mag nooit worden afgedwongen als de ander geen berouw toont. Let wel, in Luc.17:3 wordt pas opgeroepen tot vergeving als de ander berouw toont. Als iemand geen berouw toont, kan geen vergeving worden geëist. Wél kan iemand er toe komen om toch te vergeven, maar dan alleen om te voorkomen dat pijn en verdriet, bitterheid en haat zijn eigen leven gaan beheersen.

Maar als de broeder berouw toont, zal vergeving moeten volgen. Jezus onderstreept dat in Luc.17:4, *“En zelfs indien hij zevenmaal per dag tegen u zondigt en zevenmaal tot u terugkomt en zegt: Ik heb berouw, zult gij het hem vergeven”*. Als Petrus in Mt.18:21-22 bij Jezus komt met de vraag of hij tot zevenmaal toe de ander moet vergeven, dan zegt Jezus: *“Niet tot zevenmaal toe, maar tot zeventig maal zevenmaal”*. En Hij onderstreept het belang van vergeving met de beeldende gelijkenis over een slaaf die niet bereid is om de kleine schuld aan een medeslaaf kwijt te schelden, terwijl hemzelf zijn enorme schuld is kwijtgescholden door de koning (Mt.18:23-35). Zoals God ons alle schuld en zonde heeft vergeven, behoren broeders elkaar hun zonden te vergeven (Ef.4:32).

Indien hij niet luistert, neem dan nog een of twee met u mede, opdat op de verklaring van twee getuigen of drie elke zaak vaststa

Het kan zijn dat de broeder geen berouw toont of zich niet onder vier ogen laat gezeggen. Daarmee is de kous dan niet af. Het is mogelijk om het erbij te laten zitten, maar dat is geen juiste houding. Want eigenlijk komt er een zonde bij - naast de zonde, waarop de broeder onder vier ogen werd aangesproken -, namelijk de zonde om te weigeren de kwestie in het reine te brengen, terwijl Jezus op verzoening en herstel aandringt (vgl. Mt.5:23-24).

Jezus geeft de opdracht om opnieuw naar de broeder te gaan om hem te bestraffen, maar nu moeten één of twee mensen meegenomen worden. Omdat de broeder niet openstaat voor bestraffing en correctie, worden één of twee mensen bij de zaak betrokken. Hiermee wordt de geheimhouding ‘onder vier ogen’ doorbroken en worden één of twee anderen van de zondige daad of houding van de broeder op de hoogte gesteld. Echter deze één of twee personen hebben op hun beurt weer de plicht tot geheimhouding. Als de zondigende broeder luistert en wordt gewonnen, dan mag de kwestie niet in de openbaarheid worden gebracht, maar blijft het beperkt tot de drie of vier personen, namelijk de zondigende broeder, de ander die hem daarop aanspreekt en de één of twee getuigen. Wel is het de overweging waard om de voorganger(s) en eventueel (een deel van) de kerkenraad op de hoogte te stellen van een dergelijke kwestie. Als de zondigende broeder niet luistert, wordt opnieuw de geheimhouding doorbroken doordat de gemeente van de zondige daad of houding van de broeder op de hoogte wordt gesteld.

De reden dat één of twee mensen bij de kwestie worden betrokken is om te zien hoe de zondigende broeder reageert op de bestraffing. Zij moeten vaststellen of de broeder daadwerkelijk niet bereid is om te luisteren en zich te laten gezeggen door de bestraffing, en wat daarvan dan de redenen zijn. Zij zijn getuige van de houding van de broeder. Maar zij hebben niet als taak om alleen te letten op de houding van de zondigende broeder, maar ook op die van degene die de broeder bestraft heeft en die de één of twee getuigen bij de zaak betrokken heeft. Zij moeten ook op zijn houding letten. Bovendien hebben zij als taak om goed te onderzoeken wat nu feitelijk heeft plaatsgevonden. De één of twee getuigen stellen zich dus zoveel mogelijk onpartijdig op. Hun oordeel is beslissend voor de verdere procedure.

Daarom moeten het niet zomaar de eerste en de beste personen zijn, die worden benaderd om als getuigen op te treden. Het beste is als personen benaderd worden die als goede, wijze, betrouwbare en gerespecteerde christenen bekend staan (vgl. Hand.6:3; I Kor.6:5).

Ook als de getuigen bij de kwestie worden betrokken, hoeft niet te worden volstaan met één gesprek. Meerdere malen kunnen zij de zondigende broeder proberen te overtuigen om tot inkeer te komen. Hetgeen bij de eerste persoon niet lukte, kan bij de twee getuigen wel lukken. Wellicht door hun opstelling en/of door het extra gewicht dat het erbij betrekken van de getuigen kan hebben. Dat de broeder meerdere malen mag worden terechtgewezen op zijn zondige daad of houding, onderstreept Paulus in Tit.3:10, *“Een mens, die scheuring maakt, moet gij, na hem een en andermaal terechtgewezen te hebben, afwijzen”*. Uiteraard moet deze terechtwijzing ook in een geest van zachtaardigheid plaatsvinden (Gal.6:1-2).

Paulus zegt in II Kor.13:1 dat *“op de verklaring van twee getuigen of van drie zal iedere zaak vaststaan”*. Dat er getuigen aan te pas moeten komen, is gebaseerd op Deut.19:15, *“Eén enkele getuige zal niet tegen iemand kunnen optreden ter zake van enige ongerechtigheid of zonde, welke ook, die hij begaan mocht hebben; op de verklaring van twee of drie getuigen zal een zaak vaststaan”*. Dit gebod wordt ook onderstreept in Deut.17:6 en I Tim.5:19. Getuigen zijn niet noodzakelijkerwijs personen die getuige van de zonde zijn geweest. Deze eis zou in de praktijk onmogelijk zijn. Getuigen moeten vanzelfsprekend onpartijdig zijn en naar waarheid spreken. Het negende gebod luidt immers: *“Gij zult geen valse getuigenis spreken tegen uw naaste”* (Ex.20:16).

Indien hij naar hen niet luistert, zeg het dan aan de gemeente

Als de zondigende broeder na de terechtwijzing in tegenwoordigheid van de getuigen tot berouw en inkeer komt, is de zaak afgehandeld. De zonde wordt hem vergeven en verzoening en herstel kunnen plaatsvinden. De kwestie wordt niet in de openbaarheid gebracht. Dat gebeurt alleen als de broeder niet wil luisteren en zich niet laat gezeggen door de bestraffing. Dan treedt de volgende stap van de tucht in werking, namelijk om de kwestie aan de gemeente bekend te maken. Dat mag alleen gebeuren als de getuigen tot de conclusie zijn gekomen dat de broeder daadwerkelijk heeft gezondigd en dat hij niet wil luisteren. Deze conclusie maakt de kwestie bindend, want *‘op de verklaring van twee of drie getuigen zal een zaak vaststaan’*.

De kwestie van de zondigende broeder wordt aan de gemeente bekendgemaakt. De vraag is, wie er tot de gemeente moeten worden gerekend. Volgens de Schrift zijn dat alleen de wedergeboren en gedoopte leden (I Kor.12:13; Gal.3:26-28). In de Vrije Evangelische Gemeente van Oldebroek betreft dat de niet-gecensureerde leden en ook vrienden.

Het beste is om de kwestie niet via de kansel mee te delen, omdat de kans groot is dat gasten en niet-gelovigen in de kerk aanwezig zijn. Ten eerste hebben zij geen belang bij een mededeling over een tuchtsituatie, en ten tweede behoren zij niet bij de gemeente. Bovendien kan het roddel in de hand werken. Beter is om de kwestie in een brief gericht aan de gemeenteleden aan de orde te stellen. In deze brief moet de kwestie met naam en toenaam worden vermeld, zonder in teveel onnodige details te treden. Ook moet de procedure en het doel van de tucht in de brief aan de orde worden gesteld. De brief gericht aan de gemeenteleden mag niet aan derden worden gegeven en kan het beste na lezing worden vernietigd.

Vóórdat de tuchtmaatregel aan de gemeente wordt bekendgemaakt, is het mogelijk dat er nog een tussenstap wordt gemaakt, namelijk het inschakelen van de leiding van de gemeente. Dat

kan ook eerder het geval zijn, bijvoorbeeld als de getuigen behoren tot de leiding van de gemeente en zij uit hoofde van hun ambt als getuigen bij de zaak worden betrokken. Maar (een delegatie van) de leiding kan ook nog een ontmoeting met de broeder arrangeren, waarbij wordt geprobeerd de broeder te overreden tot inkeer en berouw. Mocht dat baten, dan is de broeder gewonnen oftewel behouden voor de gemeente, en is de kwestie afgehandeld. Mocht dat niet baten, ook na herhaaldelijke pogingen te hebben ondernomen (Tit.3:10), dan wordt de kwestie aanhangig gemaakt in de gemeente. Zodra de kwestie aan de gemeente moet worden bekendgemaakt, heeft de leiding de plicht en de bevoegdheid om de tuchtmaatregel in goede banen te leiden. Hierbij moet de voltallige kerkenraad worden betrokken.

Zodra de naam en toenaam van de zondigende broeder aan de gemeente is bekendgemaakt, mag de gemeente niet langer met hem omgaan alsof er niets aan de hand is: *“Als iemand niet luistert..., tekent hem en gaat niet met hem om, opdat hij beschaamd worde”* (II Thess.3:14); *“Nu evenwel schrijf ik u, dat gij niet moet omgaan met iemand, die, al heet hij een broeder, een hoereerder, geldgierige, afgodendienaar, lasteraar, dronkaard of oplichter is; met zo iemand moet gij zelfs niet eten”* (I Kor.5:11); *“Maar wij bevelen u, broeders, in de naam van de Here Jezus Christus, dat gij u onttrekt aan elke broeder, die zich ongeregeld gedraagt...”* (II Thess.3:6). Elke omgang met de broeder moet worden vermeden. Dit is een harde en lastig uitvoerbare maatregel, maar het doel is om de broeder zodanig te laten ervaren wat het betekent om geen omgang met broeders en zusters te hebben, dat hij tot inkeer komt.

De kerkenraad heeft volgens het reglement van de Vrije Evangelische Gemeente van Oldebroek het recht om leden die onder tucht staan tijdelijk uit te sluiten van de voorrechten van de gemeente. Daar behoort deelname aan de ledenvergaderingen en aan het heilig avondmaal toe. Het reglement stelt dat alleen niet-gecensureerde leden aan het avondmaal mogen deelnemen. Ontzegging aan het avondmaal is gebaseerd op I Kor.5:11, *‘...met zo iemand moet gij zelfs niet eten’* (vgl. I Kor.10:16-17).

Opvallend is dat de broeder in kwestie nog steeds als ‘broeder’ wordt beschouwd. De gemeente moet de broeder nog steeds zien als een broeder, zij het een broeder die onder censuur of tucht staat. Paulus zegt in II Thess.3:15, *“...houdt hem echter niet voor een vijand, maar wijs hem terecht als een broeder”*. De bedoeling is namelijk dat de broeder door de houding van de gemeente, die hem als een broeder moeten terechtwijzen – in de geest van Gal.6:1-2 – wordt gewonnen, dat de broeder tot inkeer en berouw komt. *‘...opdat hij beschaamd worde...’*, zegt Paulus in II Thess.3:14. Als hij tot inkeer komt, wordt de tuchtmaatregel opgeheven en mag de gemeente weer, zoals voorheen het geval was, met hem omgaan. Dan vinden vergeving, verzoening en herstel plaats.

Indien hij naar de gemeente niet luistert, dan zij hij u als de heiden en de tollenaar

Het kan zijn, dat de zondigende broeder niet luistert naar de gemeente, en dat het niet omgaan met de broeder door de gemeenteleden niet leidt tot verootmoediging en bekering. Dan dient de volgende stap van de tucht volgens Mt.18 plaats te vinden, namelijk door de zondigende broeder als de heiden en de tollenaar te behandelen. Zowel de heiden als de tollenaar stonden buiten de joodse gemeenschap. De heiden vanwege zijn niet-joodse etnische en religieuze achtergrond. De tollenaar, die vaak wel van joodse origine was, vanwege zijn collaboratie met de Romeinse vijand. Jezus neemt dit beeld over en past het toe op de zondigende broeder in de christelijke gemeente om daarmee aan te duiden dat hij niet meer tot de christelijke gemeenschap behoort en dat hij niet meer als een broeder en medegelovige mag worden beschouwd. Hij moet uit de gemeenschap worden gestoten. In de Vrije Evangelische

Gemeente spreekt men dan van het roeyement als gemeentelid of van het ontnemen van zijn lidmaatschap.

Hierbij dient opgemerkt te worden, dat, ook al wordt hij niet meer als broeder of medegelovige behandeld, mensen niet kunnen oordelen of de broeder werkelijk geen gelovige meer is. Mensen kunnen immers niet in het hart van deze persoon kijken. Alleen God kan dat, als Kenner des harten, beoordelen (I Sam.16:7; I Joh.3:20). Maar uit het gedrag van de zondigende broeder blijkt dat hij leeft en handelt als de heiden en de tollenaar, dus als een ongelovige (Mt.7:16-20).

In I Kor.5:1-5 wordt over een situatie gesproken waar een dergelijke tuchtmaatregel heeft plaatsgevonden: *“Inderdaad men spreekt van hoererij onder u, en zulk een hoererij, als zelfs onder de heidenen niet (voorkomt), dat iemand leeft met de vrouw van zijn vader. En gij zijt opgeblazen in plaats van u veeleer te bedroeven, en dus de bedrijver van die daad uit uw midden te verwijderen? Want mijnerzijds heb ik, hoewel lichamelijk niet, maar naar de geest wèl aanwezig, reeds, als aanwezig, vonnis geveld over hem, die op zulk een wijze zo iets heeft begaan. Wanneer wij vergaderd zijn, gij en mijn geest met de kracht van onze Here Jezus, leveren wij in de naam van de Here Jezus die man aan de satan over tot verderf van zijn vlees, opdat zijn geest behouden worde in de dag des Heren”*.

In de gemeente van Korinthe is een incestueuze relatie tussen een man en de vrouw van zijn vader. Het betreft hier naar alle waarschijnlijkheid zijn stiefmoeder. Deze vorm van hoererij wordt in Lev.20:11 scherp veroordeeld en met de doodstraf bestraft. De gemeente van Korinthe treft geen tuchtmaatregelen tegen deze schandelijke praktijk. Paulus is daar zó verbolgen over, dat hij de gemeente oproept om deze man uit hun midden te verwijderen. De gemeente moet volgens de richtlijnen van Jezus in Mt.18 samenkomen om deze man uit haar midden te verstoten en hem niet langer te beschouwen als een broeder en medegelovige, maar als een heiden en tollenaar, als een niet-gelovige.

‘Uit uw midden verwijderen’ (I Kor.5:2) of *‘uit uw midden wegdoen’* (I Kor.5:13) zijn termen die hetzelfde betekenen als *‘dan zij hij u als de heiden en de tollenaar’* (Mt.18:17). Hij is dus uitgesloten van alle voorrechten van de christelijke gemeente, zoals het Reglement van de Vrije Evangelische Gemeente van Oldebroek zegt. Dat betekent echter niet dat hem de toegang tot de (zondagse) erediensten mag worden ontzegd. Deze zijn immers openbaar, en niet-gelovigen zijn uiteraard welkom in de gemeentelijke samenkomsten (vgl. I Kor.14:23-25). De broeder, die nu als heiden en tollenaar wordt beschouwd, zou door de prediking van het evangelie tijdens de samenkomsten tot verootmoediging en bekering kunnen komen. De toegang mag en kan alleen ontzegd worden als zijn aanwezigheid nadelige gevolgen voor de samenkomsten van de gemeente heeft.

In feite is het een ernstige situatie als de zondigende broeder als een heiden en tollenaar wordt behandeld. Immers zijn geestelijk heil en zijn eeuwig behoud staan op het spel. Paulus gebruikt ook krasse termen om de ernst van deze situatie aan te duiden: *“Wanneer wij vergaderd zijn, gij en mijn geest met de kracht van onze Here Jezus, leveren wij in de naam van de Here Jezus die man aan de satan over tot verderf van zijn vlees, opdat zijn geest behouden worde in de dag des Heren”* (I Kor.5:4-5).

Dezelfde uitdrukking wordt nog één keer gebruikt in de Schrift en wel in I Tim.1:19-20, waar Paulus schrijft: *“Omdat sommigen dit hebben verworpen, heeft hun geloof schipbreuk geleden. Tot hen behoren Hymeneüs en Alexander, die ik aan de satan heb overgeleverd,*

opdat hun het lasteren worde afgeleerd”. Hymeneüs was een ‘broeder’ die een valse leer in de gemeente verkondigde, - namelijk dat de opstanding al had plaatsgevonden -, en daarmee gelovigen in hun geloof schade deed lijden (II Tim.2:18). Hij valt onder degenen die een valse leer in Efeze brengen (I Tim.1:3-4). Alexander is waarschijnlijk dezelfde als de Alexander die in II Tim.4:14 wordt genoemd, waar wordt gezegd dat hij Paulus veel kwaad heeft berokkend. Op welk soort kwaad Paulus duidt, is niet (meer) duidelijk. In ieder geval zijn beide ‘broeders’ zo slecht bezig, dat zij uit de gemeente verwijderd moeten worden, net als de incestueuze man in I Kor.5.

Aan de satan overleveren betekent dat de persoon als het ware terugkeert tot het domein van de duivel. Elk mens behoort vanwege de zonde tot het domein van satan. Door de zonde valt de mens onder de slavernij van satan (Ef.2:1-3). Hij is immers *de overste dezer wereld* (Joh.12:31), en hij voert heerschappij over alle mensen (Luc.4:5-6). Maar als een mens tot geloof in Christus komt, behoort hij niet langer satan, maar Christus toe (Kol.1:13-14). Als een persoon dus niet langer een gelovige is, keert hij weer terug tot het domein van satan.

Door de zondigende broeder uit te leveren aan satan, wil Paulus niet alleen duidelijk maken dat de broeder niet meer tot de gemeente van Christus behoort (hoewel alleen God zijn werkelijke geestelijke status kan beoordelen als Kenner des harten), maar geeft hij de satan als het ware vrij spel om hem zo te tuchtigen waardoor hij tot inkeer kan of zal komen. Paulus schrijft dat hij hem aan de satan uitlevert *‘tot verderf van zijn vlees’* (I Kor.5:5). Dat kan betrekking hebben op toedienen van lichamelijke tuchtiging. We lezen diverse malen dat satan gelovigen vreselijke dingen doet overkomen (Job 2:6-7; II Kor.12:7). En dat kan satan ook doen bij niet-gelovigen of voormalig gelovigen (vgl. ook I Kor.11:30). Deze tuchtiging kan de persoon dermate lichamenlijk, psychisch en/of geestelijk kwellen, dat hij tot berouw en inkeer komt.

Het is echter ook heel goed mogelijk dat *‘het vlees’* geen betrekking heeft op lichamelijke tuchtiging, maar dat *vlees* hier verwijst naar de zelfgenoegzame, zelfzuchtige en vleeselijke houding en gezindheid van de zondigende broeder, die van geen inkeer, berouw of verootmoediging wil weten (vgl. I Kor.3:1-3). Het *‘verderf van zijn vlees’* betekent dan dat er door de tuchtmaatregel een einde komt aan zijn *vleselijke* houding, omdat hij tot inkeer en berouw komt. Dan zal *‘zijn geest behouden worden’*. *‘Zijn geest’* duidt dan op zijn innerlijke gesteldheid, dat hij uiteindelijk tot inkeer en verootmoediging is gekomen.

Dat is uiteindelijk ook de hoop van Paulus: *‘...opdat zijn geest behouden worde in de dag des Heren’* (I Kor.5:5), en *‘...opdat hun het lasteren worde afgeleerd’* (I Tim.1:20). Nóg hoopt Paulus, nadat de broeder uit de gemeente is verwijderd en als een niet-gelovige wordt beschouwd, dat de tuchtiging door satan zal leiden tot zijn bekering. Want God wil niet dat ook maar *sommigen* verloren zullen gaan, maar dat *allen* tot bekering komen (II Pt.3:9). En klinkt dat uiteindelijk ook niet door in de woorden van Jezus als hij zegt: *‘...dan zij hij u als de heiden en de tollenaar’?* Jezus is immers gekomen om heidenen (Mt.12:21; Rom.3:29-30) en tollenaars (Mt.9:9-13) tot bekering te brengen. De uit de gemeente verstoten broeder, die wordt beschouwd als een heiden en een tollenaar, krijgt opnieuw de kans om zich te bekeren. En hij zal dan weer in genade aangenomen worden.

Uiteindelijk is dit zeer waarschijnlijk ook gebeurd met de man die een incestueuze relatie met de vrouw van zijn vader had in I Kor.5. Waarschijnlijk heeft de gemeente van Korinthe zich het vermanend woord om de tucht toe te passen op deze persoon aangetrokken, want in II Kor.2:5-11 komt Paulus op de kwestie terug: *“Doch indien iemand droefheid veroorzaakt heeft, dan heeft hij niet mij bedroefd, maar enigermate – om mij niet te sterk uit te drukken – u*

allen. Voor zo iemand is het reeds genoeg, dat het merendeel (van u) hem berispt heeft, zodat gij nu integendeel hem vergiffenis moet schenken en hem vertroosten, opdat hij niet door overmatige droefheid overstelpt worde. Daarom spoor ik u aan te besluiten hem liefde te betonen, want ook dit was het doel van mijn schrijven, dat ik zou weten, of ik op u rekenen kon, dat gij in alles gehoorzaam waart. Wie gij nu iets vergeeft, die vergeef ik het ook; want heb ik iets vergeven, gesteld dat ik iets vergeven heb, dan was het om uwentwil voor het aangezicht van Christus, opdat de satan op ons geen voordeel mocht behalen. Want zijn gedachten zijn ons niet onbekend”.

De gemeente van Korinthe heeft de man die een incestueuze relatie had onder de tucht geplaatst, hem uit de gemeente verstoten en aan satan uitgeleverd. Dit heeft de man tot berouw en inkeer gebracht, en nu spoort Paulus de gemeente aan om de tuchtmaatregel op te heffen en deze man weer met liefde en vergeving te ontvangen als een broeder. Als de gemeente zou doorgaan met de tucht, zou de man zodanig tot ‘overmatige droefheid’ kunnen leiden dat hij het geloof voorgoed vaarwel zegt. Dan heeft de satan echt een ‘voordeel behaald’, en dat is uiteindelijk niet de bedoeling van de tuchtmaatregel.

Als de zondigende broeder tot inkeer en berouw komt, zelfs als hij al uit de gemeente was verstoten, dan dient hij volledig gerehabiliteerd te worden in de gemeente. Dat betekent dat hij weer volop mag deelnemen aan het gemeentelijk leven. Wél zal deze persoon een tijdlang goed begeleid moeten worden om hem op het rechte pad te houden. Ook kan het zijn dat het verstandig is om deze persoon (voorlopig) niet meer zijn oude taak op zich te laten nemen en te laten uitoefenen (vgl. I Tim.3:10).

Als de zondigende broeder tijdens de tucht zichzelf onttrekt aan de gemeente en/of zijn lidmaatschap beëindigt, dan eindigt ook de verantwoordelijkheid van de gemeente voor deze persoon met betrekking tot de tucht. Echter de persoon blijft voor andere kerken en voor God wel onder de tucht. Dat betekent dat als iemand zich aanmeldt bij een andere gemeente, dat deze gemeente in feite de tuchtmaatregel moet overnemen en voortzetten. Dat geldt ook als iemand zich bij onze gemeente wil aansluiten. In de praktijk gebeurt dat (helaas) niet, met alle gevolgen van dien. Daarom is het belangrijk om bij mensen die zich bij de gemeente willen aansluiten navraag te doen over eventuele tuchtmaatregelen. Ook dient de gemeente die de persoon door een tuchtmaatregel verlaat de andere gemeente, waar de persoon zich bij wil aansluiten, op de hoogte te stellen van deze tuchtmaatregel.

Mt.18:18-20

Hoewel voor velen de tuchtmaatregel waarover Jezus spreekt in Mt.18 zich beperkt tot vs.15-17, behoren de verzen 18-20 ook nog bij hetgeen Jezus vertelt over de tucht: *“Voorwaar, Ik zeg u, al wat gij op aarde bindt, zal gebonden zijn in de hemel, en al wat gij op aarde ontbindt, zal ontbonden zijn in de hemel. Wederom, voorwaar, Ik zeg u, dat, als twee van u op de aarde iets eenparigs begeren, het hun zal ten deel vallen van mijn Vader, die in de hemelen is. Want waar twee of drie vergaderd zijn in mijn naam, daar ben Ik in hun midden”.*

De termen *binden* en *ontbinden* komen we ook tegen in Mt.16:19, *“Ik zal u de sleutels geven van het Koninkrijk der hemelen, en wat gij op aarde binden zult, zal gebonden zijn in de hemelen, en wat gij op aarde ontbinden zult, zal ontbonden zijn in de hemelen”.* In dit verband wordt ook vaak verwezen naar Joh.20:23, waar in andere bewoordingen hetzelfde wordt verteld door Jezus: *“Wie gij hun zonden kwijtscheld, die zijn ze kwijtscholden; wie gij ze toerekent, die zijn ze toegerekend”.*

Binden en ontbinden heeft te maken met het gezag dat Christus aan zijn gemeente heeft toebedeeld. Niet het gezag om mensen de toegang tot de hemel toe te zeggen of te ontzeggen, maar het gezag om iemands zonden toe te rekenen of kwijt te schelden. Als de tucht volgens de principes van de Schrift wordt toegepast, dan wordt het gezag goed uitgeoefend en mag men erop rekenen, dat datgene wat op aarde gebonden of ontbonden wordt ook in de hemel wordt gebonden of ontbonden.

De tucht is bedoeld om de zondigende broeder tot berouw en inkeer te brengen. Als deze uiteindelijk niet luistert, wordt diens *zonde toegerekend* (Joh.20:23) of wordt hij *gebonden* (Mt.18:18), niet alleen door de gemeente, maar ook door de Heer. Als deze uiteindelijk wel luistert, wordt diens *zonde vergeven* (Joh.20:23) of wordt hij *ontbonden* (Mt.18:18), niet alleen door de gemeente, maar ook door de Heer. Tucht heeft dus verregaande consequenties voor de zondigende broeder. Het luistert daarom nauw hoe de gemeente tucht handhaaft en toepast. Het gaat immers om (het heil van) mensen.

Tegelijk is dit woord van Jezus in vs.19 ook heel bemoedigend bedoeld. De Heer geeft niet alleen zijn gezag en volmacht om inzake tucht te handelen, maar belooft de gemeente dat Hij ook de tuchtmaatregel, mits bijbels toegepast, als bindend verklaart. Hoe ingrijpend en belastend de tucht voor de gemeente ook kan zijn, het is bemoedigend te weten, dat de Heer naast zijn gemeente staat en het aan haar verleend gezag ook volledig honoreert.

Die bemoediging keert ook terug in vs.19-20. Als twee gelovigen iets eenparigs begeren, zal het hun van God ten deel vallen. Dat eenparige begeren heeft betrekking op de tucht. Als de twee gelovigen hetzelfde wensen in de tucht, - hetzij vergeving van zonden, omdat de zondigende broeder tot inkeer is gekomen; hetzij toerekening van zonden, omdat de zondigende broeder volhardt in zijn zondige daad en houding -, dan zal God deze wens verhoren. Als God al van twee het eenparige gebed verhoort, hoeveel te meer zal God het eenparige begeren van de hele gemeente inzake de tucht verhoren. Hier wordt dus ook het belang van de eensgezindheid van de leiding en de gemeente omtrent de tuchtmaatregelen onderstreept. Verdeeldheid omtrent de tuchtmaatregelen is funest.

Het is essentieel te wijzen op het belang en de noodzaak van het gebed gedurende de tuchtmaatregel. Heel de tuchtprocedure moet worden gedragen door volhardend gebed. Niet alleen om als leiding en gemeente open te staan voor de aanwijzingen van Gods Geest en om de eensgezindheid te bewaren, maar ook om te bidden of God de zondigende broeder tot inkeer en berouw mag brengen. Jak.5:16 zegt: *“Het gebed van een rechtvaardige vermag veel, doordat er kracht aan verleend wordt”*.

Opnieuw wordt in vs.19-20 onderstreept hetgeen Jezus al in vs.18 heeft gezegd. De Heer verleent niet alleen het gezag en de volmacht aan zijn gemeente om de tucht te handhaven en toe te passen, de Heer honoreert niet alleen de uitkomst van de tuchtmaatregelen getroffen in en door de gemeente, maar de Heer garandeert ook dat Hij gedurende de hele tuchtzaak in zijn gemeente aanwezig is: *‘Want waar twee of drie vergaderd zijn in mijn naam, daar ben Ik in hun midden’*.

Tucht tegen christelijke leiders

De Schrift stelt aan christelijke leiders, zoals voorgangers, oudsten en diakenen hoge eisen ten aanzien van hun geloof en levenswandel (I Tim.3:1-13; Tit.1:5-9), wellicht meer dan aan ‘gewone’ gemeenteleden. Dat komt omdat zij een voorbeeldfunctie hebben (Hand.20:29; Hebr.13:7, 17; I Pt.5:1-4). Uiteraard zijn leiders, net als ieder ander, feilbare mensen die in

zonde kunnen vallen en leven. Ook zij kunnen dan volgens de richtlijnen van Mt.18:15-17 onder de tucht geplaatst worden. Maar Paulus geeft in I Tim.5:19-22 nog enkele specifieke aanwijzingen.

Zo mag tegen een oudste niet zonder meer een klacht worden aangenomen (vs.19). Er moeten minimaal twee of drie getuigen zijn. Getuigen zijn onafhankelijke en wijze gelovigen die moeten vaststellen of de klacht al dan niet gegrond is. Deze maatregel moet de leider in de uitoefening van zijn leidinggevende taak extra bescherming geven.

Maar als de leider werkelijk heeft gezondigd (vs.20), dan moet hij ‘*in aller tegenwoordigheid*’ worden bestraft. Of *in aller tegenwoordigheid* nu de gehele gemeente omvat of alleen de leiders van de gemeente, zoals de kerkenraad, is niet geheel duidelijk. Te denken valt aan Petrus, die een zeer belangrijke leidinggevende positie als apostel had, maar die toch in het openbaar door Paulus werd bestraft (Gal.2:11-14).

Als de leider volhardt in zonde, zal hij zijn leidinggevende taak moeten neerleggen. Als hij tot inkeer en berouw komt, kan hij zijn leidinggevende taak weer op zich nemen, hoewel hier voorzichtigheid geboden is. Niet altijd is het verstandig om hem weer zijn leidinggevende taak terug te geven, en vaak kan dat alleen nadat een langere periode is verstreken. Voorwaarde is dat in de gemeente het vertrouwen in het aanzien van de persoon weer hersteld is. Hij moet *onberispelijk* zijn, m.a.w. dat op zijn geloof en levenswandel niets (meer) valt aan te merken (I Tim.3:10; Tit.1:7). Paulus onderstreept de voorzichtigheid om leiders weer in hun leidinggevende bediening zomaar aan te stellen, door oudsten niet *overijld* de handen op te leggen (vs.22). Door de handoplegging werden oudsten namelijk in hun ambt aangesteld. Tenslotte moet ook bij de tucht tegen leiders onpartijdig worden opgetreden, *zonder vooroordeel en zonder iets te doen uit vooringenomenheid* (vs.21).

Rechters

Het kan zijn dat degene die onder de tucht is geplaatst en mogelijk uit de gemeente verwijderd is, naar de wereldlijke rechter stapt om via een rechtsprocedure verhaal te halen. In de Verenigde Staten heeft dit al tot een aantal onverkwikkelijke rechtszaken geleid, waarbij de kerk, die de tucht had uitgeoefend, vanwege schending van de privacy of vanwege smaad een forse schadeclaim moest betalen.

Hoewel in ons land scheiding is tussen kerk en staat, en de rechterlijke macht zich daarom terughoudend zal opstellen ten aanzien van kerkelijke regels, is de kans niet uitgesloten dat ook kerken in ons land te maken kunnen krijgen met onverkwikkelijke rechtszaken, waarbij zij worden veroordeeld tot o.a. geldboetes vanwege schending van privacy, vanwege smaad of andere redenen. Dat betekent niet dat de kerken geen tucht meer mogen of moeten toepassen (Hand.5:29), maar het vraagt wel voorzichtigheid, vooral in het formuleren van de inhoudelijke kant van de tuchtmaatregel. Als bijvoorbeeld iemand onder de tucht wordt geplaatst vanwege homoseksuele praxis, zou dat kunnen leiden tot een veroordeling door de rechter vanwege discriminatie op het gebied van seksuele gerichtheid. Overigens gaat het inschakelen van de wereldlijke rechter lijnrecht in tegen het gebod van Paulus in I Kor.6:1-8.

BIJLAGE

Beginselverklaring en Reglement van de Vrije Evangelische Gemeente te Oldebroek

De gemeente heeft een Beginselverklaring en een Reglement met een bindend gezag voor haar leden en vrienden. Hieronder volgen die gedeelten uit beide documenten, die spreken over tucht.

Beginselverklaring

“Om als lid tot deze gemeente te kunnen toetreden is het dus onmisbaar tot persoonlijk geloof in de Heiland te zijn gekomen, en het voornemen te hebben bij Hem te blijven, en zich daartoe aan de leiding en tucht des Heiligen Geestes te onderwerpen”.

“Gelijk het toetreden tot onze gemeente een daad van vrijwilligheid is, zo wordt ook verwacht, dat ieder, die niet meer met de beginselen der gemeente overeenstemt, zich ook vrijwillig zal terugtrekken. Bij een handel en wandel tegen de bevelen Gods wordt de tucht toegepast, op het voetspoor geweest in Mattheüs 18:15-18. Dewijl uitwendige afwijking het gevolg is van inwendige, zo wordt, om beide te voorkomen, de tucht des Heiligen Geestes op de voorgrond geplaatst”.

“Gelovende, dat de Here Jezus even wezenlijk op de aarde, als in de hemel is, en dat Hij ook Zijn gemeente regeert, als zij zich aan Zijn heerschappij onderwerpt, erkennen wij Hem ook als het enige Hoofd onzer gemeente, en verwachten de leiding en besturing, zowel der gemeente als van haren leraar, van Hem alleen”.

“Ofschoon onze gemeente voor zich volkomen vrijheid en zelfstandigheid opeist, betekent die vrijheid geen losbandigheid. Immers, wij stellen ons onder de tucht en de leiding des Heiligen Geestes, Die geen losbandigheid gedooft, maar Die ons, gebonden aan God en verbonden aan elkander, onder Zijn tucht en elkanders opzicht wil vormen voor de eeuwigheid, en hier dienstbaar wil doen zijn tot elkanders volmaking, en tot de algemene opbouw van het Lichaam van Christus”.

“Terwijl wij het algemeen priesterschap der gelovigen erkennen, erkennen wij evenzeer de ambten en bedieningen, door de Heer in de gemeente verordend. Voor opzicht over leer en leven en voor de dienst in de gemeente zijn er ouderlingen en diakenen”.

“Wij kunnen Hem niet missen, wij kunnen Zijn Woord niet missen, wij kunnen elkander niet missen. Missen wij God, dan missen wij het leven. Missen wij Zijn Woord, dan zijn wij zonder openbaring en zonder richtsnoer. Missen wij elkander, dan is het onmogelijk tot de volmaaktheid te komen. Indien wij dus vrij zijn van de wet der dienstbaarheid, zo zijn wij toch gebonden door de wet des Geestes des levens in Christus Jezus. En om daaronder te blijven, onderwerpen wij ons aan elkanders opzicht”.

Reglement

Artikel 3

Als lid kunnen toetreden zij, die tot persoonlijk geloof in Jezus Christus zijn gekomen en het voornemen hebben Hem als enige Leidsman van hun leven te blijven gehoorzamen.

Artikel 7

Het stemrecht wordt uitgeoefend door alle, niet gecensureerde leden van de gemeente (zie artikel 28).

Artikel 8

Het lidmaatschap eindigt door:

- a. overlijden;
- b. vertrek met attestatie;
- c. schriftelijke opzegging;
- d. roeyement.

Zoals het toetreden tot de gemeente een daad van vrijwilligheid is, wordt verwacht van hen, die de beginselen van de gemeente niet meer delen, dat zij vrijwillig uittreden. In geval van vrijwillige uittreding is een schriftelijke opzegging aan de secretaris voldoende. Voor hen van wie het lidmaatschap door vrijwillige uittreding of door toepassing van de tucht ophoudt, vervallen alle rechten op de goederen van de gemeente.

Artikel 9

Als leden van de gemeente worden erkend en toegelaten, zij die tegenover de kerkenraad hun geloof hebben beleden en die door de kerkenraad geacht worden te leven overeenkomstig deze belijdenis. Zij dienen in te stemmen met de beginselen van de gemeente.

Artikel 10

De catechisanten, die trouw het catechetisch onderwijs hebben gevolgd en de wens te kennen geven lid van de gemeente te willen worden, krijgen de gelegenheid voor de kerkenraad van hun geloof in Jezus als hun Heiland te getuigen.

Acht de kerkenraad dit getuigenis bevredigend, dan worden zij als leden aangenomen en in het midden van de gemeente bevestigd, na de volgende vragen bevestigend te hebben beantwoord:

1. Belijdt u met heel uw hart te geloven in God als uw Vader, in Jezus Christus, Gods Zoon, als uw enige Verlosser en Heer en in de Heilige Geest als uw Trooster en Leidsman?
2. Wenst u met ons te volharden bij het onderwijs van de apostelen en de gemeenschap, het breken van het brood en de gebeden?
3. Beloofd u tot de bloei van het Godsrijk in het algemeen en tot die van de Vrije Evangelische Gemeente in het bijzonder naar uw vermogen ijverig mee te werken?
4. Neemt u ook op u om naar uw vermogen in de financiële behoeften van de gemeente te helpen voorzien?
5. Wilt u meewerken aan de handhaving van de gemeentelijke tucht en indien u voor uw verkeerd gedrag ter verantwoording wordt geroepen, u aan die tucht onderwerpen?

Artikel 11

Zij, die van zustergemeenten als belijdende leden met attestatie overkomen, worden door de kerkenraad als lid ingeschreven.

Artikel 12

Zij, die niet tot één van de categorieën, bedoeld in de beide vorige artikelen, behoren en als lid tot de gemeente wensen toe te treden, behoren eerst gedurende enige tijd met de gemeente mee te leven, door zoveel mogelijk haar openbare samenkomsten bij te wonen.

Een commissie uit de kerkenraad stelt daarna een onderzoek in naar de redenen, op grond waarvan toetreding tot de gemeente gewenst wordt en naar het persoonlijk geloof van de kandidaten. Deze commissie brengt rapport uit aan de kerkenraad.

De namen van de kandidaten worden, na hun aanmelding, wanneer de kerkenraad meent dat zij als lid dienen te worden voorgesteld, in een openbare godsdienstoefening bekend gemaakt.

Zij worden als lid aangenomen en in het ledenregister ingeschreven, nadat zij in een kerkenraadsvergadering of voor een commissie uit de kerkenraad, de vragen in artikel 10 genoemd, bevestigend hebben beantwoord.

In bijzondere gevallen, wanneer dit naar het oordeel van de kerkenraad wenselijk is, kan van deze regel worden afgeweken en kan dus opname in het ledenregister zonder openbare belijdenis plaatsvinden.

Artikel 28

De kerkenraad heeft het recht van de voorrechten van het lidmaatschap van de gemeente tijdelijk diegenen uit te sluiten:

- a. die naar zijn oordeel door hun levenshouding de naam van Christus ontoren;
- b. die de gewoonte hebben de samenkomsten van de gemeente te verzuimen;
- c. die het gebruik van de sacramenten veronachtzamen;
- d. van wie blijkt dat hun belijdenis in strijd is met de beginselen van de gemeente;
- e. die een sektarisch drijven in de gemeente openbaren of onenigheid in de gemeente verwekken of bevorderen.

Wanneer dit tuchtmiddel niet baat, is de kerkenraad gerechtigd deze leden het lidmaatschap te ontnemen. Verder is de kerkenraad bevoegd om, wanneer de omstandigheden dit eisen, in uitzonderingsgevallen iemand terstond het lidmaatschap te ontnemen.

Artikel 35

Tot het Heilig Avondmaal worden toegelaten alle niet onder censuur staande leden van de gemeente en alle gelovigen die – hoewel geen lid van onze gemeente – de bij de bediening van het Heilig Avondmaal gestelde vragen toestemmend beantwoorden.

De Heilige Doop wordt bediend aan:

- a. kinderen van leden van de gemeente of andere gelovigen. Vooraf dienen de ouders of opvoeders van deze kinderen een verzoek tot de kerkenraad te richten. Eis is, dat minstens één van de ouders of opvoeders van een te dopen kind, naar het oordeel van de kerkenraad, een gelovige is.
- b. volwassenen, die als kind niet gedoopt werden, mits zij tot persoonlijk geloof in de Here Jezus zijn gekomen.

Bond van Vrije Evangelische Gemeenten

De Vrije Evangelische Gemeente te Oldebroek is aangesloten bij de Bond van Vrije Evangelische Gemeenten in Nederland. Dat geeft leden van de gemeente het recht om bij de Bond tegen de tuchtmaatregel in beroep te gaan. Dat is geregeld in de Statuten en het Huishoudelijk Reglement van de Bond.

Statuten Artikel 15 (BEROEP)

Lid 1.

Met het oog op een harmonieuze samenwerking en de onderlinge rechtszekerheid in de Bond dient er een mogelijkheid tot beroep te zijn:

Indien tussen twee partijen een zodanig geschil optreedt, dat geen mogelijkheid tot overeenstemming aanwezig wordt geacht of geen harmonieuze samenwerking meer mogelijk is, hetgeen ook het geval is, indien één der partijen een dergelijke mededeling doet, is beroep mogelijk overeenkomstig het bepaalde in het huishoudelijk reglement.

Lid 2.

Uitgezonderd alle gevallen, waarvoor in de statuten of in het huishoudelijk reglement een bijzondere regeling is getroffen, kan beroep worden ingesteld in geval van:

- a. censuur of royement door een individueel lid van een gemeente;
- b. een ernstig verstoorde verhouding tussen predikant c.q. pastoraal werker/kerkenraad/gemeente door één der partijen;
- c. een geschil tussen twee of meer gemeenten, indien één der partijen dit strijdig acht met het doel van de Bond;
- d. een geschil in verband met de interpretatie of uitvoering van deze statuten of van het huishoudelijk reglement.

Lid 3.

Een geschil wordt geacht te zijn ontstaan, zodra één der partijen schriftelijk de wens tot beroep te kennen heeft gegeven.

Huishoudelijk Reglement Artikel 18 (BEROEP)

Lid 1.

Een geschil wordt in hoogste ressort (= *gezagsgebied*) en met uitsluiting van de gewone rechter beslist door een college van drie arbiters, die getrouw aan het evangelie naar recht en billijkheid zullen oordelen.

Lid 2.

Zodra één der partijen, genoemd in artikel 15 lid 2 van de statuten, van mening is, dat een aldaar bedoeld geschil bestaat, doet hij daarvan schriftelijk mededeling aan de secretaris van het comité. Deze stelt onmiddellijk daarna de andere partij op de hoogte en verzoekt aan partijen binnen veertien dagen na dagtekening van zijn schrijven, een arbiter aan te wijzen. Elk van de geschilhebbende partijen doet terstond na aanwijzing van zijn arbiter, mededeling daarvan aan de secretaris van het comité, die de arbiters in kennis stelt van hun aanwijzing. Tevens verzoekt de secretaris de arbiters om tezamen binnen veertien dagen een derde arbiter te benoemen.

Lid 3.

Indien één der partijen in gebreke blijft een arbiter aan te wijzen, of indien de beide benoemde arbiters in gebreke blijven een derde arbiter te benoemen binnen de gestelde termijnen, zal de benoeming van de niet aangewezen arbiters zo spoedig mogelijk plaats vinden door het comité.

Lid 4.

Ingeval het comité of één der leden van het comité één der geschilhebbende partijen is, zal de functie van het comité en van de secretaris van het comité, als bedoeld in de voorgaande leden van dit artikel, worden vervuld door een onafhankelijke commissie van drie leden. Daartoe zal de secretaris van het comité middels een rondschrift aan de kerkenraden van de verbonden gemeenten verzoeken drie namen te noemen voor bedoelde commissie. De drie personen, wier namen door de kerkenraden in meerderheid zijn genoemd, vormen de leden van de commissie. De vaststelling hiervan geschiedt door het comité.

Lid 5.

Het college van arbiters stelt haar eigen procesorde vast, met de mogelijkheid tot bemiddeling in het conflict. Het stelt partijen in de gelegenheid hun mening schriftelijk kenbaar te maken en hoort partijen, alvorens tot een eindoordeel te komen. Zo nodig, besluit het college bij meerderheid van stemmen. De uitspraak van het college is voor partijen bindend.

Lid 6.

Het college doet uitspraak binnen zes maanden na benoeming van de derde arbiter, tenzij dwingende redenen zich hiertegen verzetten. In dat geval kan het comité, of indien het comité of één der leden van het comité één der geschilhebbende partijen is, de in lid 4 genoemde onafhankelijke commissie van drie leden, de periode waarbinnen een beslissing moet worden genomen met drie maanden verlengen.

Lid 7.

De kosten van de arbitrage worden vergoed, in zoverre het die van de arbiters betreft. Het college stelt deze naar billijkheid vast. Ze worden voldaan door de Bond. Ieder van de partijen is verplicht een vierde deel van deze kosten aan de Bond te vergoeden. De penningmeester van het comité brengt hen die in rekening.

Ds. K. Kruithof
Juli 2009